

„МОМЧИЛ“-ЕТАП В ТВОРЧЕСКИЯ ПЪТ НА ОПЕРАТА

„Пеещият град“, градът на големите русенски хорове и семейните музикални дружби, чиито музикални традиции се коренят в далечните дни на робството, градът, в който според осъдени сведения пред Митхел Паша е свирил Франц Лист, вече четиринадесет години в прелетните мартенски музикални дни става международен музикален център. А в юбилейната 1974-та „Мартенските музикални дни“ са посветени изключително на съвременната българска музика. На най-хубавото, сътворено от българските композитори...

Един от върховете на тези възбуждащи музикални тържества беше премиерата на операта „Момчил“ от народния артист Любомир Пилков, с диригент-постановчик засл. арт. Иван Маринов, режисьор-постановчик народният артист Димитър Узунов и художник-сценограф Ани Хаджимишева.

Година наред заглавието на тази опера е привличало Русенската народна опера, но то е отпадало от репертоарната листа по редица съображения от художеств

характер. И преди всичко поради своя импозантен масов характер, който се смяташе, че би пострадал от недостатъчните възможности на сравнително малката сцена, малочисления хор и пр.

А междувремето „Момчил“ претърпя три постановки на Софийска оперна сцена и една на сцената на Старозагорската опера. За да отбележи сега, въпреки споменатите опасения, по категоричен начин най-блестящата си реализация на русенска сцена. Тази оценка не е продигвана от никакви субективни съображения, нито от тържествения юбилеен тон на музикалните събития, посветени на 30-годишнината на Социалистическата революция у нас, или на 70-годишнината на автора, комуто е посветена постановката на „Момчил“. Този забележителен резултат има своите реални творчески параметри. В тях, освен наличните на едно крупно музикално-сценично произведение, утвърдило се вече като наша съвременна класика, се отчита и музикалната срудиция на такъв творец и задълбочен тълкувател на оперното творчество на

Пилков като засл. арт. Иван Маринов, артистичната чувствителност на нар. арт. Димитър Узунов — ненадминатия изпълнител на Момчил, който сега разгръща дароването си като режисьор, акумулирал всичко най-ценно от блестящата си изпълнителска кариера; сценографията талант на Ани Хаджимишева, чието творческо вдъхновение очевидно е било подхранвано и от благодатната атмосфера на родния й град; един превъзходен певчески екип, който надхвърли изпълнителските етапи в тази опера и постави нов критерий: оркестър и хор, които уважително с тънката си изпълнителска култура и чувствителност.

Всички тези творчески компоненти са обединени от благородната амбиция да отдадат до краен предел талант и вдъхновение за изграждане на спектакъл, пропит не само от мащабността и драматизма на историческите събития, но и от личните съдби на героите. Загова и динамичните амплитуди в спектакъла гравитират между епичните мащаби на народната музикална драма, които довеждат

зрителя до потресение, и камерно-психологическите сцени и епизоди, които трогват и ни правят съпричастни към личните съдби на Момчил и Елена, Събо и Ефросина...

Аз познавам всички досегашни постановки на операта „Момчил“, а в първите две постановки на софийска сцена съм участвувал и като изпълнител. Във всички тях имаше силни и интересно решени режисьорски и сценографски картини и сцени. Не надмнато си остава (може би задълго още) изпълнението на Димитър Узунов в ролята на Момчил. Но такова монолитно изграждане на цялостен спектакъл, намерил адекватно покритие на авторската партитура в музикално и сценично отношение, носо бено такава ярка „четворка“ за централните партии с таква изравнени възможности както в русенската постановка, до сега не е имало. Иван Димов — Момчил, Мария Венциславова — Елена, з. а. Кирил Кръстев — Събо и Пенка Дилова — Ефросина — това е екип, който действително постави нов изпълнителски еталон за тези изключително трудни певчес-

ки партии не само в нашата, но и в световната оперна литература...

Ограниченото място не дава възможност за подробни анализи на постановъчните решения и постиженията на отделните изпълнители, и смею може да се обобща крайният художествен резултат, като се подведе към чертата на абсолютното покритие на авторския замисъл и изискванията на партитурата. Дори и такива епизодични роли като Хубавела на Надя Харитонова, Смир на Добрин Маников, Дядо Кузман на Иван Кюсупов, Батл на Борис Цветков, Халахойда на Валентин Григоров, Райко на Марин Илиев и др. са на равнището на изискванията на автор и постановчик. А високата класа на хоровия колектив (диригент Томна Силова), се утвърди по безспорен начин във финалния хор, който представява истински шедьовър в хоровата литература. Функционално вплетени в драматургията и темпераментно са реализирани танците на бащата (хореограф Димитър Гайдаров).

Постановката на операта „Момчил“ на русенска сцена с едно криво музикално-сценично постижение на националната култура, голям празник за русенската публика и етап в творческия път на талантливия оперен колектив.

Яни МИЛЕВ